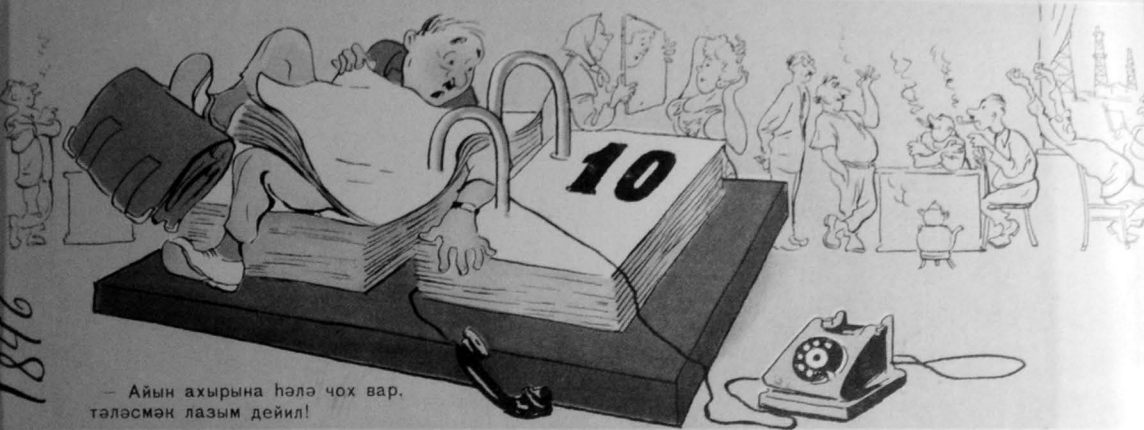

— Һәлә айын әввәлидир, ятын!

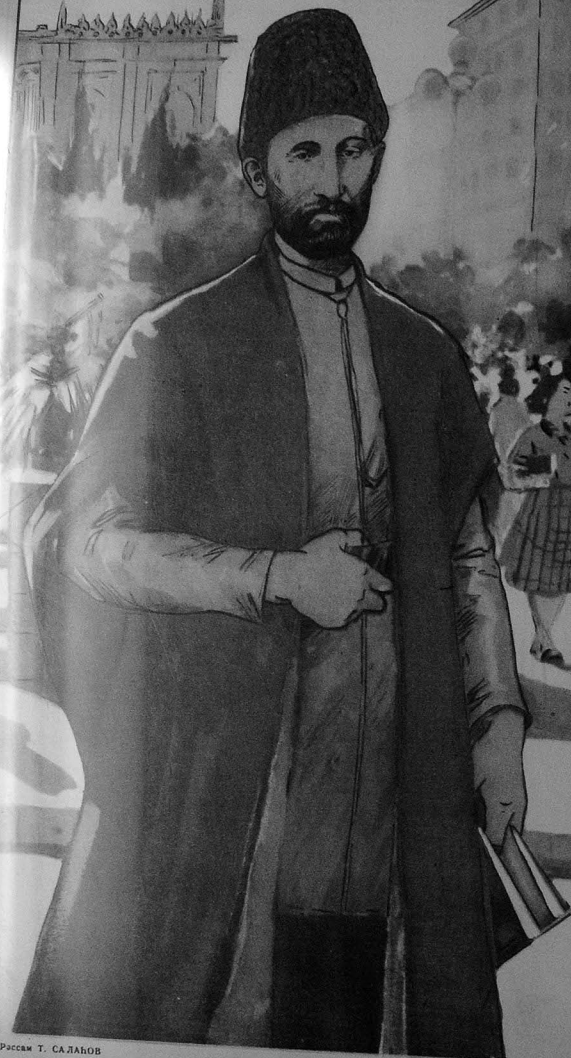
— Айын ахырына Һәлә чоһ вар.
тәләсмән лазым дейил!

— Һә? Айын ахыры чатыр? Вай бизим һалымыза, даянмайын, тез олун, чалышын – вурушун, чапалайын, нә эләйирсиниз эләйин, мәни хәчәләтдә гоймайын!..

М. Ф. Ахундов адына
Азәрбајҹан Республикасы
ҮМҮМНІ КИТАПХАНАСИ

К И Р П И

СЕЙИД ЭЗИМ ШИРВАНИ: — Инди ишләр чыхыбди асане, Рәсми-дуня дүшүбдү самане.

Рәссам Т. САЛАВОВ

Рәссам И. АХУНДОВ

Бәби алимлар эли дәрәжә алдыгда сонра вахтларына ва хәбәтләрдә кәчәрип ачсаңсалата кәчәрип, аңаң ва колхозларда эләгин кәчәрип.

Туталым элмә олмусан васил, Бизә бу элмдән нәдир һасил?

С. Ә. Ширвани

Лейк биз билмирин көз ачмағы, Көнә ишләрдә галмышы бағы.

С. Ә. Ширвани

МТС-ларни ва колхозларни бир тегислидә эләтмәк гәйәтләвәрмәк ва оларда сәмәрәни истисада әтирәләр.

Биз мәкәр билмирин тыхыл бичмәк, Нәйә лазымды машин өйрәнмәк?

С. Ә. Ширвани

ӨЗҮНДӘН ШҮБҘӘЛИ ПРОКУРОР

Шуша район прокурору Тәләт Рәзәев юхуаан сәксәжәли янлай.

— Арвад, черилә— эләм һазыра! Ики вәрәг дә кагыз кәтир!

— Киши, Йокса юхуада сәйи шарикләр верилиб? Кагыз галами мейләйирсән, шәир ядәчагсан?

Тәләт Рәзәев көзүнү овушудуруб бир ағыз әнәди, сонра ая-га галым деди.

— Әризә ядәчагам, арвад, кәрәш Шуша район "Колхоз байрагы" гәзетини редактору Бәһрам Гулиевни атагасы ишләрам, Гой субут әзәсин көрүм, мән киндәи өз һачан рүшәт алмышам.

— Арвадни рәшик гәдди.

— Йокса бу барәзә сөз-сөһбәт вәр, а киши?—дәйә, сорушау, хәйир кәлмәк. Редактордан көзүм су ичми, мондан бир сөз эшит-тәйирәм— гара мени басынча, мән гәрамы басын.

Тәләт Рәзәев азы столунун архасына кәчди. Башыны сол чий-нинә— тәрәф әйиб дигәтлә язмага башлады.

— Шуша район партия комитетини!

Бурунда языб сизә мәлум әтирәк ки, мән "Колхоз байрагы" гәзәти редакторундан шүбһәләнмәйә башламышам. Зәиничмә о,

белә куман эдир ки, мән кулли мигларда әскини чыхан бәзи тәчәрат ишчиләриндән рүшәт алыб оналары мәс'улийәтә чәлб әтмәмишәм. Хәйин эдирәм мәнә бәйтән атаи адамларә партия чәзасы вәрәсиниз.

Прокурор әризәсини охуаудган сонра дөйүшәдә гәлиб кәлимиш адамлар кими иугарла арвадына бахды.

— Ва, нехәдир?

— Яхшыдыр, аңчаг гөрхурәм ишин ичиндән иш чыха! Бәһрам Гулиев дөйә ки, мән прокурорни рүшәт адыгы барәзә һәзә бәдкүман дөйиләм, көрүнүр о, өз-өзүндән шүбһәләнир.

Прокурор бойнуун дәлими гашыды. Бир гәләр фикрә кәлиб, сонра күлә-күләз деди:

— Арвад, и шәлә әләзин бәсар, и да әләә шәләзин. Бәркә дү-шәр, дүрүб үзр истәйәрәм, дөйәрәм багышлайын.

Тәләт Рәзәев икинчи кагыз кәтүрүб әйни һәвәслә язмага башлады. Арвады оңун чийиндән көзүм языны охуаудга һейрәтә кәлди.

— Киши, сән чамышсан, нәдир? Инди дә Дагдыг Гарабаг Мухтар Вилайәти ичрәйяә комитетини сәдәр муавини Чәмиә Байләровдан кәчирсан. Нәйә башыны аңагы салыб өз ишләлә мәшүл олмусан? На билирсән ки, о, сәңдән бәдкүмандыр!

— Шүбһәләнмишәм, арвад. Дүнәни Степанакертә узагдан мәнә көрүб күләдү. Йәгин, бу күлмәк ади күлмәкдән дөйәл.

— Әризәбазыг үстүндә гөрхурәм сәнин ахырына чыхарла. Өзү— гәра мөлдә гөз вәр! дөйирсән.

Прокурор арвадына үрәк-дирәк вәрәб кәли:

— Гөрхәма, арвад, мән юристам, ишимә әйтиятәм көрән адам-мә. Әзә билирсән бу әризадә адымы ядәчагам?

— Алсыз да әризә олармы, а киши?—дәйә, арвады сорушау.

Прокурор күләдү. Бир аз да арвадын мөзәммәт әзәдән.

— Айбәдыр,—дәди,—прокурор арвады дә кәрәк юрист олсун. Белә әризаләр "әнонимка" дөйәрләр. Ишдир, әкәр биләсәләр ки, буну да мән язмашам, ена дә гөрхусу йохдур. На вәр ки, дүрүб бирчә кәлмәк ядә үзр истәрам, дөйәрәм мәнә багышлайын!

Прокурорун ишәллы ва ишәсәзә әризаларини Шуша район партия комитетинәдә мөзәкирә әтидиләр. Мә'лум оладу ки, һәләләр прокурор өз-өзүндән шүбһәләнмәйә башламышдыр. Она кәрә Рәзәев әвишәчә фикрләшди ки, дүрүб дөкләнмәк истәлини адамлардә үзр истәди ва багышлаймасыны хәйин әтди. Бунә бәт-мәсар, Шуша район партия комитетини бүрөсу прокурор Тәләт Рәзәевә төһмәт вәрди.

Үзр, үзр ериндә, төһмәт дә төһмәт ериндә. Аңчаг һәлә индишә гәләр прокурор Рәзәевни үрөйдән рүшәт бәрсиндәкә шүбһә-ләр чыхамышдыр.

Г. ҺӘМИДОВ

АТАЛАР СӨЗҮ

Агач бөйүдүккә сую чох апарыр. (Буну йолларны ыргатынды-дыкы сусузуаудган гуруян агачалар үчүн дөмөйбәләр.)

Агач олан ердә будаг сынар. (Хулиган олан ердә лап чох сынар.)

Аг пулу гара күн үчүн йаггарлар. (Әлә бунә көрә дә Бакыни су сатанлары хырда пул галыгыны гайтармырлар.)

Кечини кеч аягында, гонону гоюн аягында. (Бу мәсәлән әт дүманларындакы сатычыларә дөхдән йохдур.)

Совгатын ады бирдир, рүшәтнин ады нес чохдур. (Мәсәлән һәдийә, бахыш, ширинлик, «кәт әвәдән кәт», «бөрч» ва сәйрә)

Абырсыздан абрымы кәзәл! (Я'әнин шикәят дәфтәрини истә-дәндә вәрмәсәләр, әт кәч Йокса башына бир оюн ачарлар ки сәи бир аз да бөрчү чыхарсан.)

ФОТО КҮШӘСИ

Юхарыдакы шәкә баханлар куман элэмәниләр ки, балада огланн элинда тутдугу чубугаур. Нох, көрдүгүнчү соған дәстәмилр. Эзибавиенфт фобла төһинәт шөбәси өз дуналарынны бу чур соғанара доладур.

Биз рекансида бу соғанларын узулдугу ва йогулдугун өлчәк. Бәзинин узулугу бир метр чатыр. Һәр бири баш бармагдан йогунур. Бу соғанлары дини касири. Буналарда соған дады да галымшыдыр.

Бәс бу соғанлар на үчүндүр? Фобла төһинәт шөбәси муштарларни инандырыр ки, куя буналары емәк олар. Муштарлар эшиткәлирине аох, көрдүкәлирине инаныр ва төһинәт шөбәси ишчиләринә дейдиләр.

— Емәк оларса, өзүню өзни. Планы доладурмаг хатирине назик соған сахалаб, дейнәһә дондәрмәйин һеч бир мәнәһәси йохдур.

Шәкилдә көрүкан өрәмчәк бина Киродарма шәһәриндәдир. Шөһрә тикинти-гурава тикирсе өз ахыра көрүкан кабел-һан биринын багыгында көрүкан кабел-һан содырабада тикинти-гурашыдыра идрәси, ата-лар дөһинкә нә қордан доһр, иш әздән элдәвр, нә дә буну башга бир тикинти-гуравр. Гибәтәти мишына да дөвәгүшү киши бойнуну узалыб бәш-бәш даянымышдыр.

Этин тик ерлериндән (эти олмамаг шәрһәти касиб соған өз дүз гатарак гия-мәшәдә дөһрәвр. (Эти, эт машынында да кечирмәк олар). Дөһүлүш эти шишә

АЗӘРБАЙҠАН хөрәкәлләри

Бу яхмыларды «Азәрбаеан хөрәкәлләри» адым бир китаб нәшр олуңмунур. Бу китабда дадым өз ләззәтлә хөрәкәлләр биширмәк һазында бир чок хейрил мәсләһәтләвр варыр. Аңкаг китабын муллаһири көрүмүр бәзәш емәкәна өз ресторанларды биширлән дәдәси өз ләззәтлә хөрәкәлләри хәтәрәдир. Бунә көрә дә, «Кирпи» бәш чәрәж биширмәк үстә олан ашпазларын тәүрүбәләрин әвәсләниб, һәм ки, китаб бир нечә әлвәләвр әтмәдә ләзәм балыр. Бу чур хөрәкәлләр сатылған емәкәна өз ресторанлары муштарлар өзләри яхны таныырлар өз оmlарын әһәсләринә бизә хәләткә хәбәр көрә биләләр.

ПИТИ

Ярым литр соуг сүз бир парча—50—60 грам (ашпазын инсафына көрә) яван гоюн әти, я мал әти (кәчн әти дә олар) савыб бир сәт гайнадыр, әти тәз бишмәс үчүн газана бир чымдык чай содасы, суюн тәминн дәйишмәк үчүн 10 грам дүз төкүләр.

Муштарларин көзүндән әски асмаг үчүн бир нечә дәнә нохуд, яхүд бир-ик кәрпәк салмаг да мәсләһәт көрүлур. Һазыр питини нимчәләрә чәкәрәкн үстүнә нарын дограммы көвәртн салмак ләзәмдир. Бу, хөрәйин әбнин әртәр.

ПЛОВ

Чүрбәчүр олар. Мәсләән, тоюглов, нарчәләшмә плов, гиймә плов, фишинг плов ва с. а. Аңкаг әзийәт чәкүр чүрбәчүр плов һазырламагдасы, бир чүрәси илә дә кечимәк олар.

Дүйүм гайналыб сүзүр ва дәмә гөямәши, нимчәләрә чәкүб стола вериләр. Биширләнмәндән әвәдә дүйүгүн әртмаг өз юмаг ләзәм дейди. Емәкәналарда би-ршә плов гагмаг тутмадыгы үчүн, плову гиймәләвр чәкәрәкн янына гагмаг әвәзинә гөямәшә дүзүд, ядә тәзә хияр йогмаг олар.

Питини әсирәһәти үчүн әт, тоюг, балыг, мейвә өз саирәдән хурув һазырлан-гыздыр. Иши йүнкүләшдирмәк үчүн һөрәкәлләри ки ташыг пловун үстүнә төк-мәк кифәйәтдир. Бу шәрһәтә ки, әтәр сүмүкәд олуң.

ДҮЙҮ ШОРБАСЫ

Сатылман, я муштарларин бәһиәмәйиб кәсәби гайтардыгы һәр пай плова бир литр һесәбә соуг сүз төкүб явшака гарши-дырмаг соңра, беш-он дагитә зәиф өз үзә-риндә гыздырмаг ләзәмдир.

Гайнатмаг мәсләһәт көрүлүмүр. Чүнки гайнәти заманы дүйү өз формасынә дәйи-нәб кәлмәк хөрәкәтн үчүн хырасы һала дүшүр. Чүнки шорба сатылмасы, онун үзә-риндә азычә әмәйяйт апырыб башга ады-ла сатмаг мүмкүндүр.

ДОВГА

Дундәдән галмыш дүйү шорбасынын үстүнә бир сәдәр гатыг (олмаса аярн) газанында бишиш нохудлардан бир чок нохуддан сәмәрили истифдә әтмәк дей-диләр. Әкәр ашпазын әди алтнда әтмәк дограммы көвәртн варса, ондан бир чим-дик довгя гатмаг пис олмаз.

Довганы чох гаты әломәк мәсләһәт дейди. Һазыр хөрәбә хейли су гатыб ним-чәләри әбәләб доладурмаг ләзәмдир ки, муштарлар разы галсын.

ЛҮЛӘ КӘБАБ

Этин тик ерлериндән (эти олмамаг шәрһәти касиб соған өз дүз гатарак гия-мәшәдә дөһрәвр. (Эти, эт машынында да кечирмәк олар). Дөһүлүш эти шишә

чәкүб газ пиләтинин адоуу өзәриндә биширләр. Шит талыман ерләрдә әти кәбәб шәкилдә дүзәлмәк тавада дә бишир-мәк олар. Амма тава гуру олмады, дүзә кәбәбин һәр ки башында хырдача дешик ачыламылдыр ки, муштары дүзә кәбәбин тавада биширлән баша дүшүсин. Әтә ярыдан чох картфә, я чәрәк гаршыдырмаг ачыдыр.

Көбәбин әни ва узуну баш бармаг бойда олмадыр.

Яй вахтарында дүзә кәбәбин янына бишиш памидор йогмаг артыг хәрчәр.

Дүзә кәбәб бишән заман котлет, я күрәб бөбәш үчүн һазырланмыш әтдән истифдә әтмәк даһә өвериләдир.

КӘЖМ ДОЛМАСЫ

Күфтә бөбәш, котлет, я дүзә кәбәб үчүн әтдән бир гөдәр, тохминн дүзә кәбәб бойда кәтүрүб пөртләниш кәләмә бүкүрләр. Әтә шәбәлти, мүгәшшәр, дүйү дән асылдыр. Нәздәдә салмаг ләзәм-дир ки, кәжм долмасынын бешә дәрә йәниш кәжм (чүнки кәжм долмасыдыр), бир һиссәт әт олмадыр. Һазыр хөрәк сүрүрә вериләр. Кәжм үстүнә гыш аяларын да тамат, яй аяларында исә... әнә тамат төк-мәк ләзәмдир.

БӨЗБАШ

Әнәлдә пити киши һазырләнәр. Фәрг аңкаг адында ва гиймәтәндәдир.

ГӨВҮРМА

Хырда дограммыш сүмүкүд әт парча-ларынн үстүнә азычә су төкүб гайна-дырлар. Әт бишәндән соңра суюну сүзүб бошгаблара чәкүр ва янына суда гайна-дылмыш макарон, я веришәл гоюрлар (бишишмә дүйү хырдыса да төкмәк олар).

Һазыр хөрәйин үстүнә памидор сую кәзирмәк ләзәмдир.

САЛАТ

Тәзә көмкә хияры, саралыб бөзүшәнә гәдәр емәкәнанын амбарында сахалаыр-лар. Соңра габанын сәбәб бир нечә һиссә-сә әбәләрк нимчәлә дүрләр, янына бир нечә әник памидор ва дограммыш со-ған әлвә әтмәк ләзәмдир. Ишин йүнкү олмасы үчүн бу үсулду һазырланмыш са-бага үч-дөрә гатыг төкүб стола вермәк мүмкүндүр.

СТОЛУ БӘЗӘМӘК ГАЙДАСЫ

Столу үстүнә салман сүфрәнни тәмиз олмасы һеч дә вәчиб дейди. Сүфрәнни лә-кол ва чәрәт олмасы емәкәналар үчүн негәсн савыдыр. Столу үстүндә хейли хөр-әк ады язгылы меню, сындык мулдана рәңки солму кагыз күләр, графиндә илг сүз, дүз ва нәстотгабы олмадыр.

«НӘ БАЛЫН ИСТӘЙРИК НӘ БӘЛАСЫН...»

Газымәмәд МТС ишчиләри яман сөви-рилләр. Зарафәт дейди, оmlары шөһийә көтүрән Гарада тикинти-гурашыдыр ма-кәририн рәһис Николай Кочеркин МТС-ә расинин рәһис. Механизаторлар гәзәтләрдә өз шөһәринин ягы вә дәрәрини дәфәләрдә кәлдиләр. Бу чур иш сәфә өзү кәлдиләр, охумушларды.

Дондура да көздәниңан гонаг вахтын-да көлән чыдыр. Рәси көрүшән соңра о, МТС-ни тәсәддүфаты илә таныш олмага башлады. Кочеркин тракторларла бахыр вә күләрәк дейдиләр.

— Көзәл МТС-ниңиз вардыр. Биз сизә кә-мак әндәндән соңра лап көзәлләрин көзәли олачагдыр. Нәйниңиз чатышырса, дейин утанмайын.

МТС директору Әрәстун Бусеван болаш мөһинизәр дүйү ени тикнә-миш яллар кестәриб үчүн:

— Бу әвләрин гапы-пәнчәрәсн чатыш-мыр, көмәк әдә биләринизини?

— Материалы сиздән и биздән?

— Материалы биздән. Бувар, 6 кубметр тахта-шалабынымыз да вар.

Кочеркин тахта-шалабна муштары көзү илә бахыб дил төкмәкә башлады.

— Көзүмүз үстә, үч күна киши һазыр әлорки.

Пенчәрә ва гапыларын гайрылмасы үчүн ләзәм көлән хөрә һесабланыр ва МТС 1170 манат пулау Гарада тикинти-гура-шырмә идрәсинин һесабна көчүрүдү.

Бу һадисәдән он ай кечидиб, һәлә на тахта-шалабандан хәбәр вар, нә гапы-пәнчәрәдән, нә дә пуладан.

Амма һарадан сиз дә Гарада тикинти-гурашырмә идрәсинин Газымәмәд МТС-нә зәңб әдәдиләр:

— Кәзирин... нәйниңиз варса, һазыр-ламын!

Бу хәбәр МТС-ә чатан киши, МТС-ин ишчиләри бир-биринә дейдиләр:

— Гачын кизилниң, шөф кәлир, көрү-нүр едә әлләри ашагылар, бурдан бир чох готармаг истәйрәләр.

МТС директору исә бу хәбәри әшдәндә әсәбишләрди. О, гапы-пәнчәрәси галмыш биная бахыб дейдиләр: «Нә балларынн истәйрики, нә дә балларынн. Бәлә шөһ-ләрдән на гәдәр узлағ олсаг, башымыз бир о гәдәр саламат олар».

Ф. АББАС

Рәссам З. Кәримейли

— А бала, мән сәнә мин дөфә демешәм ки, о фер-манын һәндәвәринә доламан! Өзләри газы, һиндушаны готурлайыб ейир, акты бизим адымыза языр

Э'ЛАНЛАР

Дурран! Дурран!
Мәрәкән гәсәбәсиндә яшавылар ва истираһәтә кәләнәра бидиләрир ки, Әзиз-бәков район тә'мир шөбәси бу илин 4 айында тә'мир ишминин аңаг 20 фазини еринә етирдийиңиз көрә
Лачын мөләнйяһәт әвиңдә Минкәчә-вирдан көлән
КӘНДИРБАЗЛАР ЧЫХЫШ ӘДӘМЛӘР
Тамашачылардан хәһиң олунур ки, бизәт алмаларындан асылы олмашыр, киб-ләриндә күдәли мигларда үчлүк, бешлик кәтириләр. Чүнки кәндирбазны ялчыны кәһириңан гавал кәзириб пуа топлавада чөби бош кәләнәр хәләтә чәкә биләләр.
Чүби бошаланара һеч бир ерә шика-әт әтмәк мәсләһәт көрүлүмүр, чүнки кәндирбазларин сәмәлдәри район мөләнйяһәт шөбәсиндә йохланымыш, бизләргә исә мәлийәһәт шөбәсиндә тәсдиг әдләнмишдир.

Э'ЛАН
Баки шәһәри Патанаар гәсәбәсиндә яшавылар хәбәр верини ки, гәсәбәдән һәмәмин ишчиләри ихтисара дүшдүһүзә көрә

НАМА ДА
мувағәтәти олараг (нама'лум вахта гәдәр)
ИХТИСАРА САЛЫНЫР.
Чиммак истәйәриг бир нечә километр-ликдә олан Хәзәр дөңизинә кәд биләләр.
Бу барада ләзәм коммуналь-тәсәддүфат шөбәсини шикаһәт әломәк мәсләһәт көрү-лүмүр. (Нәтижәси олмачагдыр).
Патанаар гәсәбә советинин икәрайыб комитәси.

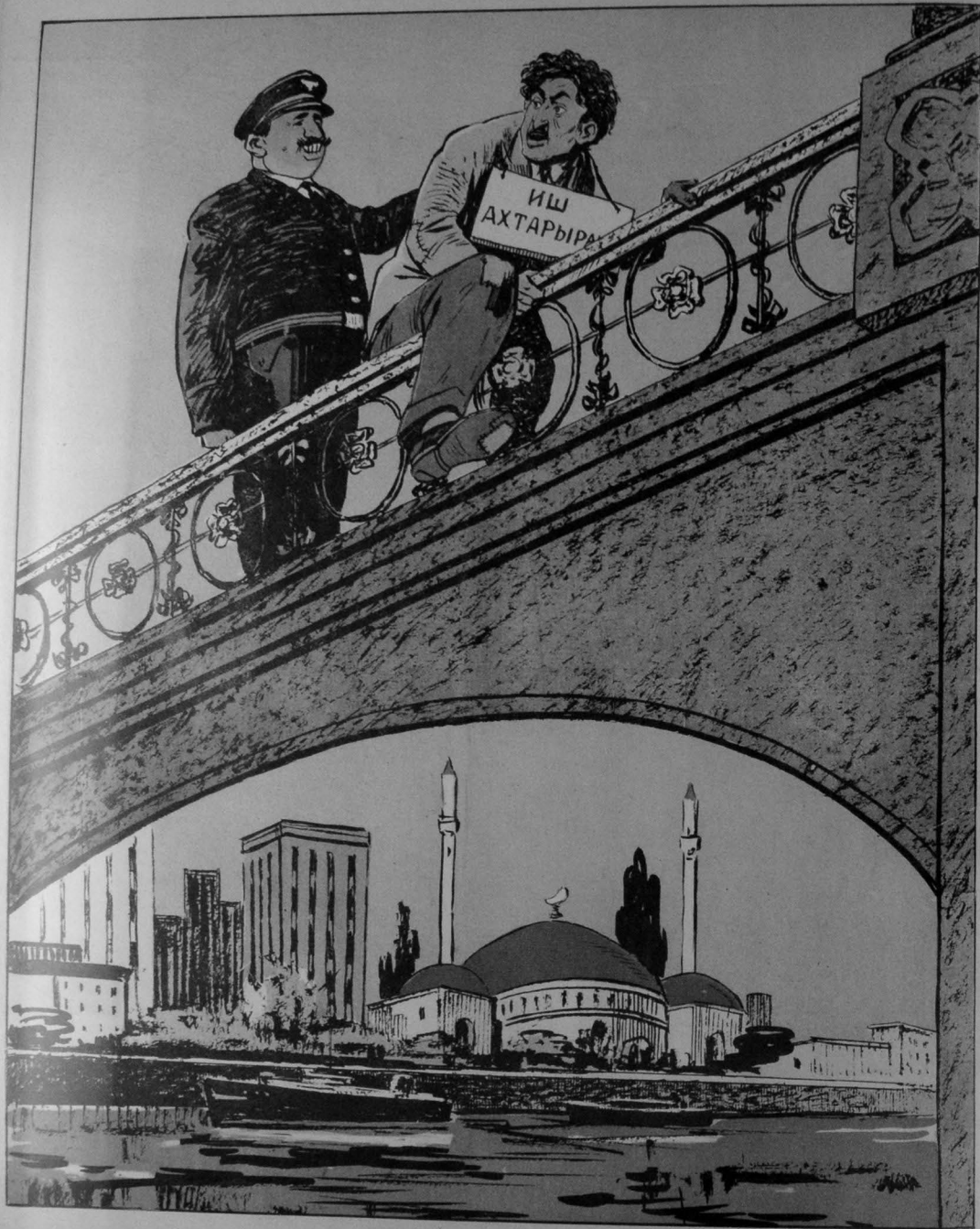
КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ

АзәрбайҠан ССР Сөһийәһә Назирлийи коллекиясы журналын кечән ил 23-чү нөмә-рәсиндә сәдәр олуң. «Ишләр өз тайғидә кәдир» фәл-стөчүчү музакыри әлорәк, фәл-стөдә адалары чәкилән һәм ки вә тибб ба-чыларынын һәгигәтән района кетмәкдән болон йоган шөбәсинин ихтияриндә олуб, билимәйән һәмиләри көз ичкәләрәни ады-лынашдырдылмыш, онларын ишә кәндирлән-мәс ва һәмчинин АзәрбайҠан районында кәһийә мүдәссәсләринин ләзми һәм ки, тибб бачыны өз макарон тә'мин олунмасы һаггында тәдбир көрүлүмүшдүр.

Назирлийин коллекиясы һәм ки Б. Липа-вәтски һаггында азыяларын доғру олу-дугун көстәрмәкәлә борабәр, онун өз еринә гәһтәрмәлигә барсындык әмир Важилов болашын өз арусу илә дейди, мәжкәмә гәрәры әсәсиндә верилдийини дә гәйд әтмишдир.

Редәктор — Әвәз Садыг. Редәксия һәғәти: М. Абдуллаев, И. Ахундов, С. Гәдирзәдә, К. Кәзымзадә, С. Мәликов, Г. Мәждиди, И. Нәвафзулу, М. Раһим, С. Раһим, С. Рустәм.
«Коммунист» гәзәтинин һазир. Редәксиян адрәси: Баки, Коммунист күчәси, 11/13, 4-чү гапы, 2-чү мәртәбә. Тел. 2-61-17. Абуна гиймәти: аялгы 3 манат.
ФГ 18450. Сидраһи № 783 Тиражы 40.000. Кағыз форматы 70x106,5. Чәпә мөһләсинин 27/VI-55

АзәрбайҠан ССР Әрәг Мәлләрү Соһәи Назирлийинин «Октябрин Х. иллиңи» адына Литографиясы, Баки, Гызыл Орду күчәси, 20.
И. Ф. АХУНДОВ ӘДИНА

—Чанаб, сизи хэбэрдэр эдирэм, әкәр өзүнүзү
нөрлүдән атсаныз, сизи чәримә эдәчәйәм